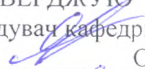

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

О.В. Яріш
«31» травня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни: **«Основи фінансів»**

освітня програма: **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

спеціальність: **072 Фінанси, банківська справа та страхування**

галузь знань: **07 Управління та адміністрування**

ступінь вищої освіти: **бакалавр**

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи фінансів» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри фінансів та банківської справи

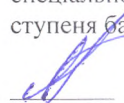
Протокол від «31» травня 2021 року № 11

Полтава 2021

Укладач: Прасолова Світлана Павлівна, доцент кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ, к.е.н., доцент

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня бакалавра, к.е.н., доцент

підпис

О.В. Яріш
інішіали, прізвище

« 31 » травня 2021 року

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

	С.
Розділ 1. Опис навчальної дисципліни	4
Розділ 2. Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання	4
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни.....	5
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни.....	13
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів	21
Розділ 6. Інформаційні джерела	24
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни	27

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Основи фінансів»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> «Економічна теорія, мікро- і макроекономіка», «Вступ до фаху» <i>Постреквізити:</i> «Фінанси домогосподарств», «Цифрові фінанси», «Фінансова статистика», «Публічні фінанси», «Податки та соціальне забезпечення», «Міжнародні фінанси»	
Мова викладання	українська	
Статус дисципліни: обов'язкова для ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня бакалавра		
Курс/семестр вивчення	1 курс / 1 та 2 семестри	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	6 кредитів / 4 модулі	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: 180 год. – загальна кількість: 1 семестр – 90 год., 2 семестр – 90 год.		
- лекції: 1 семестр - 16 год.; 2 семестр - 16 год.		
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 1 семестр - 20 год.; 2 семестр - 20 год.		
- самостійна робота: 1 семестр - 54 год.; 2 семестр - 54 год..		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): 1 семестр – ПМК (залік); 2 семестр - екзамен.		

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання з навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Основи фінансів» є формування у студентів базових знань з теорії фінансів, засвоєнні закономірностей їх функціонування на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи прийняття обґрунтованих рішень щодо акумуляції та використання фінансових ресурсів.

Завдання навчальної дисципліни «Основи фінансів» полягає у тому, щоб надати студентам знання щодо сутності й ролі фінансів у ринковій економіці, закономірностей їх еволюційного розвитку, теоретичних основ публічних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання та домогосподарств, засад функціонування фінансових систем, формуванні у студентів відповідних методичних й практичних навичок, що є адекватними сучасним умовам розвитку економіки.

Таблиця 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
Загальні компетентності		ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
1	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	
2	ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ПР06. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР12. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. ПР16. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
1	СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.	
2.	СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.	
3.	СК08. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

ЧАСТИНА 1

Модуль 1. «Теоретичні засади розвитку фінансів»

Тема 1. Сутність фінансів та фінансової системи

Роль фінансів у сучасному світі. Підходи до визначення сутності фінансів: як об'єктивної економічної категорії, їх зміст та форма.

Специфічні ознаки та функції фінансів. Особливості фінансів як грошової, розподільної та ресурсоутворюючої категорії. Основні функції фінансів — розподільча (три стадії) і контрольна (форми контролю).

Поняття і характеристика фінансових ресурсів. Централізовані фінансові ресурси, які формуються на рівні держави в процесі її фінансової діяльності: їх походження та джерела формування, особливості розподілу та використання.

Поняття дотації, субвенції та субсидії. Децентралізовані фінансові ресурси, які формуються на рівні господарюючих суб'єктів для забезпечення їх господарської діяльності та на рівні домашніх господарств.

Сутність фінансової системи за внутрішньою (змістовою) структурою й організаційною будовою.

Управління фінансами, необхідність та суб'єкти.

Інформаційні джерела: 1, 15, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 28, 33, 36.

Тема 2. Походження та розвиток фінансів

Елементи фінансових відносин у Стародавньому світі. Зародження фінансових відносин у стародавніх цивілізаціях Сходу, таких, як Єгипет, Месопотамія, Індія і охопило період із IV тис. до н.е. – V ст. н.е. Формування давньогрецьких (античних) міст-держав: Спарти, Аттики, Афін, в I тис. до н.е. – I пол. I тис. н.е. де на півдні Європи. Етапи розвитку фінансів Римської рабовласницької держави: як республіки (VI-I ст.. до н.е.) та імперії (I-V ст. н.е.).

Фінанси у середньовіччі. Особливості формування системи централізованих фінансів феодальних держав та їх особливості у різних країнах Південної, Північної та Західної Європи.

Розширення сфери фінансових відносин в епоху капіталізму. Єдність основних закономірностей первісного накопичення капіталу в різних країнах та різноманітність конкретних форм його розвитку. Особливості розвитку фінансів та фінансових систем в епоху імперіалізму, а також на етапах приватнокапіталістичної монополізації та формування фінансової олігархії. Формування державних бюджетів умовах високорозвиненої державно-монополістичної економіки.

Історичний розвиток фінансів на теренах України. Фінанси України у період перебування у складі Російської імперії та СРСР.

Сучасні риси розвитку фінансів у розвинутих країнах. Типи моделей за рівнем централізації ВВП: американська (30-35 %), західноєвропейська (40-60%) та скандинавська (60-65 %).

Інформаційні джерела: 1, 20, 21, 22, 24, 25, 29, 37.

Тема 3. Становлення та сучасність фінансової науки

Зміст фінансової науки та її функції. Структура, особливості, суб'єкти та об'єкти фінансової науки. Загальнонаукові та спеціальні функції фінансової науки. Сутність та зв'язок предмету фінансового дослідження та предмету фінансової науки.

Донауковий етап розвитку знань про фінанси. Етапи класичної стадії розвитку фінансової науки: донауковий I етап – розвиток фінансової думки у стародавньому світі, коли Аристотель, Платон, Ксенофонт, Цицерон та інші розглядали державу як суб'єкт акумулювання коштів на суспільні потреби; перехід до наукової обробки (II етап) наприкінці Середньовіччя та науковий (раціональний) III етап у XVIII столітті, коли формується систематизована фінансова наука як самостійний напрям.

Історичний розвиток вчення про податки та державні доходи від епохи Середньовіччя (праці Ж. Бодена «Фінансові нерви держави», 1577р., В. Петті «Трактат про податки і збори» та інші) до епохи капіталізму та формування класичної теорії політичної економії А. Смітом («Дослідження про багатство народів») та Д. Рікадо («Початок політичної економії і оподаткування»).

Розвиток фінансової теорії у XIX столітті. Розвиток політичної економії як методології фінансів у працях К. Маркса, Жан Шарля Симон де Сісмонді та інших. Докази переваг і законності росту непрямих податків у працях *консервативних вчених*, зокрема В. Парето. Визнання науковцями *демократичної школи* прибуткового податку як основного (робота І. Озерова «Прибутковий податок в Англії», видана в 1898 р.).

Становлення фінансової науки в Україні.

Світова фінансова наука у XX-XXI столітті. Поширені у XX ст. класичні теорії державних фінансів та неокласичний напрям: кейнсіанство; сучасні напрями фінансової думки Заходу (А. Пігу, Дж. Б'юкенен, Р. Масгрейв та ін.); італійська школа (Е. Бароне, М. Пантелеоні та ін.); шведська школа (К. Вексель, Е. Ліндаль, Г. Мюрдаль).

Інформаційні джерела: 20, 21, 22, 24, 25, 37.

Модуль 2. «Теоретичні засади публічних фінансів»

Тема 4. Роль держави у фінансовій сфері. Публічні видатки

Економічні функції держави. Суспільні блага та механізм їх надання. Обґрунтування необхідності державного втручання в економіку. Економічна роль держави в умовах сучасної ринкової (змішаної) системи економіки.

Предмет і зміст публічних фінансів. Матеріальна основа системи публічних фінансів України: 1) публічні фонди коштів держави; 2) публічні фонди коштів місцевого самоврядування; 3) публічні фонди коштів, за рахунок яких задовольняються суспільні інтереси, визнані державою або органами місцевого самоврядування, та які не є державною чи комунальною власністю. Бюджетна система як складова публічних фінансів та принципи її побудови. Поняття бюджетного процесу.

Фінансова політика держави, її сутність та складові. Типи і види фінансової політики держави. Інституційне і програмне фінансування. Бюджетний процес та програмно-цільовий метод у бюджетному процесі.

Сутність і склад публічних видатків. Система публічних видатків у сучасній Україні: 1) публічні видатки держави; 2) публічні видатки місцевого самоврядування; 3) публічні видатки соціального призначення. Особливості формування публічних видатків держави: видатки Державного бюджету України, у тому числі за функціональною та економічною класифікаціями; видатки державних позабюджетних фондів коштів соціального призначення (Пенсійного фонду України; Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та інших позабюджетних грошових фондів; видатки спеціальних фондів грошових коштів і

резервів Національного банку України та видатки фондів грошових коштів підприємств, установ та організацій, заснованих на державній формі власності.

Держава як покупець товарів і послуг. Вплив на виконання основних функцій держави публічних закупок. Результативні показники програмно-цільового методу оцінювання публічних видатків.

Інформаційні джерела: 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 34, 36, 38.

Тема 5. Публічні доходи. Основи оподаткування

Сутність публічних доходів, їх класифікація. Доходи державного бюджету відповідно до Бюджетного кодексу України: податкові надходження; неподаткові надходження; доходи від операцій з капіталом; трансферти.

Неподаткові доходи, їх роль у формуванні державних фондів.

Податки як основний інструмент перерозподілу доходів. Сутність податків, їх функції та основні елементи системи оподаткування. Принципи оподаткування.

Класифікація податків, характеристика їх видів. Особливості класифікації податків за формою оподаткування, за економічним змістом об'єкта оподаткування та залежно від рівня державних структур, які встановлюють податки. Основні види податків у сучасному світі

Податкова система та податкова політика держави. Особливості оцінки ефективності податкової політики за критеріями: фіскальної достатності; економічної ефективності; соціальної справедливості; стабільності та гнучкості.

Інформаційні джерела: 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 34, 36, 38.

Тема 6. Збалансування бюджетів та публічні запозичення

Сутність бюджету як економічної категорії. Призначення та роль бюджету держави. Об'єкти і суб'єкти бюджетних відносин. Функції бюджету. Бюджет як основний фінансовий план держави. Провідна та координуюча роль бюджету у системі фінансових планів. Показники стану бюджету – бюджетний надлишок і бюджетний дефіцит.

Бюджетний дефіцит, його причини та наслідки. Допустимі межі та джерела покриття бюджетного дефіциту. Класифікація бюджетного дефіциту та соціально-економічні наслідки. Джерела покриття та механізм обмеження дефіциту бюджету. Динаміка показників бюджетної безпеки в Україні.

Публічні запозичення, характеристика їх видів. Форми внутрішнього та міжнародного державного кредиту. Значення державного кредиту у фінансовому забезпеченні загальнодержавних і регіональних потреб.

Державний борг та його вплив на економіку. Капітальний і поточний, внутрішній і зовнішній державний борг. Поняття державного боргу. Джерела погашення державного боргу. Методи управління державним боргом. Кількісний аспект оцінки боргової безпеки країни та проблеми її управління в Україні.

Інформаційні джерела: 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 15, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 34, 36, 38.

ЧАСТИНА II

Модуль 3. «Теоретичні засади функціонування фінансового ринку»

Тема 7. Фінансовий ринок та його роль в економіці

Сутність та функції фінансового ринку. Роль фінансового ринку у ринковій економіці. Фінансовий ринок як механізм міжгалузевого перебігу капіталу, та перерозподілу коштів. Поняття національного та міжнародних фінансових ринків.

Суб'єкти фінансового ринку: домогосподарства (населення); суб'єкти господарювання (нефінансові корпорації); держава та фінансові посередники. Склад інфраструктури фінансового ринку: фінансові посередники, організатори торгівлі та професійні учасники.

Економічні вигоди фінансового посередництва. Роль фінансових посередників у функціонуванні грошового ринку, а через нього, - у розвитку ринкової економіки: забезпечення ефективного зведення кредиторів (заощадників) і позичальників та надання їм на вигідних умовах таких трьох послуг: зменшення ризиків; забезпечення ліквідності активів; надання надійної інформації.

Інструменти фінансового ринку. Поняття основних (інструменти власності (акції) та інструменти позики (облігації, векселі, казначейські зобов'язання тощо)) та похідних (відсоткові строкові контракти (форварди), відсоткові, курсові чи індексні свопи, опціони тощо) інструментів фінансового ринку. Підходи до класифікації інструментів фінансового ринку.

Сегменти фінансового ринку, їх характеристика. Грошовий ринок та ринок капіталів. Ринок банківських кредитів. Ринок цінних паперів. Страховий ринок. Взаємозв'язок складових фінансового ринку.

Інновації фінансового ринку. Інноваційний розвиток фінансових відносин у напрямі інтернаціоналізації фінансових ринків, формування міжнародного банківництва, удосконалення міжнародних розрахунків на засадах технічного прогресу тощо.

Інформаційні джерела: 1, 5, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 31, 33, 34, 38.

Тема 8. Відсоткові ставки фінансового ринку

Теоретичні основи та види процента. Особливості розвитку сутності процента у працях В. Петті, А. Тюрго, А. Сміта та інших. Удосконалення теорії відсотка представниками неокласичного напрямку, - І. Фішером та Дж. Кейнсом. Поняття реальної та номінальної процентних ставок.

Поведінка відсоткових ставок. Поняття інфляційної премії як компенсації втрати частини грошових коштів через знецінення грошової одиниці. Розрахунок інфляційної премії за формулою І. Фішера. Оцінка дохідності фінансового активу на розвинених фінансових ринках з урахуванням дохідності безризикового активу та премією за ризики. Ставки рефінансування та облікова ставка НБУ як орієнтир ціни на гроші в Україні. Теорії часової структури процентних ставок,

Теорія ефективності фінансового ринку. Формування гіпотези ефективного ринку через призму концепцій «випадкових блукань» або «ходіння наосліп» Луї Башельє та дослідження Моріса Кендалла. Роль інформаційної ефективності у забезпечення ефективності фінансового ринку. Форми ринкової ефективності. Альтернативні концепції гіпотези ефективного ринку. Структурні теорії, що досліджують коливання цін: теорія сезонних змін, теорія тимчасових циклів і теорія хвиль Елліота.

Інформаційні джерела: 14, 18, 20, 21, 24, 25, 32, 34, 37, 38.

Тема 9. Вартість грошей та вартість цінних паперів

Вартість грошей у часі. Дисконтування грошових потоків. Основи теорії часової вартості грошей Ірвінга Фішера. Концепція вартості грошей у часі з визначенням майбутньої вартості грошей; приведеної (теперішньої) вартості грошей. Поняття ефективною процентної ставки EAR (Effective Annual Rate). Особливості оцінювання звичайних ануїтетів (Ordinary Annuity), строкових (авансових) ануїтетів (Annuity Due) та безстрокових ануїтетів (ренти, консолі). Ставка дисконтування та показник чистої приведеної вартості

Оцінка вартості боргових цінних паперів. Ціна купонної облигації з фіксованим річним доходом. Залежність ціни облигації від руху ринкової процентної ставки. Дохідність облигації на час її погашення. Повна реалізована дохідність купонної облигації. Облигації з нульовим купоном, або безкупонні облигації та особливості формування їх дохідності. Оцінювання інших видів облигацій. Концепція дюрації (Duration) як показник чутливості ціни облигації до змін ринкових процентних ставок, введена Ф. Макоулі.

Оцінка вартості пайових цінних паперів. Особливості формування цін привілейованих та звичайних акцій. Оцінювання звичайних акцій з постійним темпом зростання дивідендів, з нерівномірним зростанням дивідендів та за допомогою коефіцієнта P/E, - відношення ринкової ціни акції до отриманого доходу після відрахування податків.

Інформаційні джерела: 5, 11, 13, 20, 21, 24, 25, 33, 34, 35, 37, 38.

Модуль 4. «Теоретичні основи організації фінансів суб'єктів господарювання та домогосподарств»

Тема 10. Фінансові основи діяльності суб'єктів господарювання

Сутність фінансів суб'єктів господарювання та їх роль в економіці. Економічна природа фінансів підприємств. Необхідність і сутність фінансів підприємств. Фінанси підприємств як основа фінансової системи держави. Функції фінансів підприємств та принципи їх організації.

Види суб'єктів господарювання, особливості організації їх фінансів. Організаційно-правові форми суб'єктів господарювання. Особливості організації фінансових відносин залежно від галузевих особливостей, галузей економіки, сфер бізнесу.

Основна мета та складові діяльності суб'єктів підприємництва. Особливості формування місії підприємства та встановлення його основних загальних цілей. Функції підприємства. Особливості формування доходів, витрат та фінансових результатів суб'єкта підприємництва.

Фінансові ресурси суб'єктів підприємництва. Фінансові ресурси підприємств, особливості їх формування в умовах ринку. Економічні методи й способи формування фінансових ресурсів. Поділ коштів підприємства на власні, залучені та позичені. Особливості відображення фінансових ресурсів у відповідних розділах пасиву балансу підприємства.

Інформаційні джерела: 1, 3, 5, 10, 16, 20, 21, 23, 24, 25, 28, 34, 36, 37, 38.

Тема 11. Особливості фінансової діяльності суб'єктів підприємництва

Напрями використання капіталу суб'єктів підприємництва. Майно підприємства як матеріальна база його функціонування. Виробничі та невиробничі основні засоби. Оборотні кошти підприємства: обігові виробничі фонди та фонди обігу. Функції оборотних коштів. Показники ефективності використання основних та оборотних коштів підприємства.

Формування і використання прибутку підприємства. Поняття валового, маржинального та операційного прибутку, які впливають на результати діяльності підприємства. Чистий прибуток та особливості його розподілу і використання. Дивіденди і дивідендна політика. Теоретичні дослідження формування оптимальної дивідендної політики в країнах з розвинутою ринковою. Типи дивідендної політики та фактори, що її визначають. Механізм розподілу прибутку відповідно до обраного типу дивідендної політики та форми виплати дивідендів.

Грошові потоки суб'єкта підприємництва. Особливості класифікації грошових потоків та відображення їх у фінансовій звітності суб'єкта підприємництва.

Інформаційні джерела: 1, 3, 5, 10, 16, 20, 21, 23, 24, 25, 28, 34, 36, 37, 38.

Тема 12. Фінансові рішення домогосподарств

Місце фінансів домогосподарств у фінансовій системі держави. Сутність фінансів домогосподарств, їх значення. Зв'язок фінансів домогосподарств з іншими складовими фінансової системи. Фінансові ресурси домогосподарств.

Бюджет домогосподарства, його види та структура. Джерела формування доходів домогосподарства. Класифікація джерел формування доходів домогосподарства. Фактори, що впливають на рівень доходів домогосподарства. Порядок використання доходів домогосподарства. Фактори, що впливають на розподіл доходу на споживання та заощадження. Функція споживання, функція заощадження.

Фінансова поведінка домогосподарств. Складові та індикатори фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств в сучасних умовах. Вплив фінансової грамотності населення на фінансову поведінку домогосподарств. Фінансові рішення домогосподарств і фактори, що на них впливають. Необхідність фінансового планування та його етапи.

Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники. Мотиви утворення заощаджень населення, їх класифікація. Рівень заощаджень

населення. Сучасні тенденції формування заощаджень населення України. Фінансовий портфель громадянина, його склад: споживчий портфель, накопичувальний та інвестиційний. Фактори, що сприяють перетворенню заощаджень на інвестиції. Складові інвестиційного портфеля. Портфель нагромадження та його складові.

Інформаційні джерела: 1, 5, 10, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 37, 38.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 3. Тематичний план навчальної дисципліни «Основи фінансів»

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
ЧАСТИНА I					
Модуль 1. «Теоретичні засади розвитку фінансів»					
Тема 1. «Сутність фінансів та фінансової системи» Лекція 1 1. Роль фінансів у сучасному світі та підходи до визначення сутності фінансів. 2. Специфічні ознаки та функції фінансів 3. Поняття і характеристика фінансових ресурсів 4. Сутність фінансової системи. Управління фінансами, необхідність та суб'єкти.	2	Тема 1. «Сутність фінансів та фінансової системи» Семінарське заняття 1 1. Роль фінансів у сучасному світі 2. Підходи до визначення сутності фінансів 3. Специфічні ознаки та функції фінансів. Семінарське заняття 2 1. Поняття і характеристика фінансових ресурсів 2. Сутність фінансової системи 3. Управління фінансами, необхідність та суб'єкти.	4 2 2	Тема 1. «Сутність фінансів та фінансової системи» Підготувати реферати на теми: 1. Теорії державних фінансів у системі макроекономічного регулювання. 2. Вплив фінансів на суспільне виробництво та їх роль у ринковій економіці. 3. Дискусійні підходи до визначення функцій фінансів. 4. Соціально-економічна суть і функції фінансів. 5. Фінансові ресурси держави, їх формування та використання. 6. Фінансові ресурси підприємств, їх формування та використання. 7. Фінансові ресурси домашніх господарств, їх формування та використання 8. Структурна побудова та засади функціонування фінансової системи в Україні. 9. Фінанси підприємств як базова ланка всієї фінансової системи. 10. Фінансова система України: логіка формування та напрями розвитку	9

Продовження таблиці 3

1	2	3	4	5	6
<p>Тема 2. «Походження та розвиток фінансів» Лекція 2</p> <p>1. Елементи фінансових відносин у Стародавньому світі. Фінанси у середньовіччі</p> <p>2. Розширення сфери фінансових відносин в епоху капіталізму</p> <p>3. Історичний розвиток фінансів України.</p> <p>4. Сучасні риси розвитку фінансів у розвинутих країнах.</p>	2	<p>Тема 2. «Походження та розвиток фінансів» Семінарське заняття 3</p> <p>1. Елементи фінансових відносин у Стародавньому світі</p> <p>2. Фінанси у середньовіччі</p> <p>3. Розширення сфери фінансових відносин в епоху капіталізму</p> <p>4. Історичний розвиток фінансів на теренах України.</p> <p>5. Фінанси України у період перебування у складі Російської імперії та СРСР.</p> <p>6. Сучасні риси розвитку фінансів у розвинутих країнах.</p>	2	<p>Тема 2. «Походження та розвиток фінансів»</p> <p>Підготувати реферати на теми:</p> <p>1. Зародження фінансових відносин у Стародавньому світі.</p> <p>2. Основні аспекти розвитку фінансів у період індустріальної епохи.</p> <p>3. Розвиток фінансових відносин Київської Русі.</p> <p>4. Оцінка фінансово-економічним відносинам країн Центральної, Південно-Східної та Східної Європи у XVI-XVIII ст.</p> <p>5. Розвиток фінансової думки у працях російських і українських учених.</p>	9
<p>Тема 3. «Становлення та сучасність фінансової науки» Лекція 3</p> <p>1. Зміст фінансової науки та її функції.</p> <p>2. Донауковий етап розвитку знань про фінанси</p> <p>3. Розвиток фінансової теорії класичної стадії. Світова фінансова наука у XX-XXI столітті.</p> <p>4. Становлення фінансової науки в Україні.</p>	2	<p>Тема 3. «Становлення та сучасність фінансової науки» Семінарське заняття 4</p> <p>1. Зміст фінансової науки та її функції.</p> <p>2. Донауковий етап розвитку знань про фінанси.</p> <p>3. Історичний розвиток вчення про податки та державні доходи.</p> <p>4. Розвиток фінансової теорії у XIX столітті.</p> <p>5. Світова фінансова наука у XX-XXI столітті.</p> <p>6. Становлення фінансової науки в Україні.</p>	2	<p>Тема 3. «Становлення та сучасність фінансової науки»</p> <p>Підготувати реферати на теми:</p> <p>1. Розуміння течії меркантилізму за працями Жана Бодена.</p> <p>2. Визначення основних правил оподаткування у працях А. Сміта та Д. Рікардо.</p> <p>3. Роль досліджень Джона М. Кейнса у формуванні неокласичного напрямку фінансової науки у XX столітті.</p> <p>4. Роль теорії економіки пропозиції Артура Лаффера у формуванні фінансової науки у XXI столітті.</p> <p>5. Особливості розвитку фінансової науки в Україні в умовах Російської імперії.</p> <p>6. Внесок сучасних українських науковців у фінансовій сфері.</p>	9

Продовження таблиці 3

1	2	3	4	5	6
Модуль 2. «Теоретичні засади публічних фінансів»					
<p>Тема 4. «Роль держави у фінансовій сфері. Публічні видатки» Лекція 4</p> <p>1. Економічні функції держави. Суспільні блага та механізм їх надання. 2. Предмет і зміст публічних фінансів. 3. Фінансова політика держави, її сутність та складові. 4. Інституційне і програмне фінансування у системі публічних фінансів.</p> <p>Лекція 5</p> <p>1. Сутність і склад публічних видатків. 2. Особливості формування публічних видатків держави. 3. Держава як покупець товарів і послуг. 4. Результативні показники програмно-цільового методу оцінювання публічних видатків.</p>	<p>4</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>Тема 4. «Роль держави у фінансовій сфері. Публічні видатки» Семінарське заняття 5</p> <p>1. Економічні функції держави. Суспільні блага та механізм їх надання. 2. Предмет і зміст публічних фінансів. 3. Фінансова політика держави, її сутність та складові. 4. Інституційне і програмне фінансування у системі публічних фінансів. 5. Бюджетний процес та програмно-цільовий метод у бюджетному процесі.</p> <p>Семінарське заняття 6</p> <p>1. Сутність і склад публічних видатків. 2. Особливості формування публічних видатків держави. 3. Особливості оцінювання видатків Державного бюджету України за функціональною та економічною класифікаціями 4. Держава як покупець товарів і послуг. 5. Результативні показники програмно-цільового методу оцінювання публічних видатків.</p>	<p>4</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>Тема 4. «Роль держави у фінансовій сфері. Публічні видатки»</p> <p>Підготувати реферати на теми:</p> <p>1. Особливості формування фінансової політики стабілізації в Україні: її переваги і недоліки. 2. Фактори, що визначають структуру публічних видатків. 3. Особливості застосування казначейської форми обслуговування Державного і місцевих бюджетів. 4. Методи і форми фінансування публічних витрат. 5. Оцінка основних тенденцій формування видатків Пенсійного фонду України. 6. Оцінка основних тенденцій формування видатків Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та інших позабюджетних грошових фондів. 7. Особливості формування видатки спеціальних фондів грошових коштів і резервів Національного банку України.</p>	<p>9</p>
<p>Тема 5. «Публічні доходи. Основи оподаткування» Лекція 6</p> <p>1. Сутність публічних доходів, їх класифікація 2. Неподаткові доходи, їх роль у формуванні державних фондів 3. Податки як основний інструмент перерозподілу доходів</p>	<p>4</p> <p>2</p>	<p>Тема 5. «Публічні доходи. Основи оподаткування» Семінарське заняття 7</p> <p>1. Сутність публічних доходів, їх класифікація 2. Неподаткові доходи, їх роль у формуванні державних фондів 3. Податки як основний інструмент перерозподілу доходів</p>	<p>4</p> <p>2</p>	<p>Тема 5. «Публічні доходи. Основи оподаткування»</p> <p>Підготувати реферати на теми:</p> <p>1. Економічна сутність публічних доходів та їх роль у формуванні централізованих грошових фондів. 2. Поняття неподаткових доходів бюджету, їх склад і призначення в Україні.</p>	<p>9</p>

Продовження таблиці 3

1	2	3	4	5	6
<p>3. Принципи оподаткування.</p> <p>Лекція 7</p> <p>1. Класифікація податків, характеристика їх видів.</p> <p>2. Основні види податків у сучасному світі.</p> <p>3. Податкова система та податкова політика держави</p>	2	<p>4. Принципи оподаткування.</p> <p>Семінарське заняття 8</p> <p>1. Класифікація податків, характеристика їх видів.</p> <p>2. Основні види податків у сучасному світі.</p> <p>3. Податкова система та податкова політика держави.</p> <p>4. Особливості оцінки ефективності податкової політики</p>	2	<p>3. Роль доходів від операцій з капіталом та трансфертів у формуванні бюджету держави.</p> <p>4. Порівняння податкових системи різних країн та визначення їх позитивного зарубіжного досвіду в системі оподаткування.</p> <p>5. Особливості оцінки ефективності податкової політики за критерієм економічної ефективності</p>	6
<p>Тема 6. «Збалансування бюджетів та публічні запозичення»</p> <p>Лекція 8</p> <p>1. Сутність та функції бюджету.</p> <p>2. Бюджетний дефіцит, його причини, наслідки, джерела покриття та механізм обмеження.</p> <p>3. Публічні запозичення, характеристика їх видів</p> <p>4. Державний борг та його вплив на економіку.</p>	2	<p>Тема 6. «Збалансування бюджетів та публічні запозичення»</p> <p>Семінарське заняття 9</p> <p>1. Сутність та функції бюджету.</p> <p>2. Бюджет України як основний фінансовий план держави.</p> <p>3. Бюджетний дефіцит, його причини, та наслідки джерела покриття та механізм обмеження.</p> <p>4. Поняття і показники бюджетної безпеки.</p> <p>Семінарське заняття 10</p> <p>1. Публічні запозичення, характеристика їх видів</p> <p>2. Державний борг та його вплив на економіку.</p> <p>3. Джерела погашення державного боргу та методи управління ним.</p> <p>4. Поняття і показники боргової безпеки в Україні</p>	4 2 2	<p>Тема 6. «Збалансування бюджетів та публічні запозичення»</p> <p>Підготувати реферати на теми:</p> <p>1. Роль публічних запозичень у мобілізації коштів населення, підприємств та організацій.</p> <p>2. Вплив публічних запозичень на стан грошового обігу в Україні.</p> <p>3. Значення публічних запозичень у фінансовому забезпеченні загальнодержавних і регіональних потреб.</p> <p>4. Відмінності публічних запозичень від банківського кредиту.</p> <p>5. Методи управління державним боргом.</p> <p>6. Кількісний аспект державного боргу та проблеми його сплати в Україні.</p>	9
<i>Разом за частиною І у І семестрі</i>	16		20		54

Продовження таблиці 3

1	2	3	4	5	6
ЧАСТИНА II					
Модуль 3. «Теоретичні засади функціонування фінансового ринку»					
<p>Тема 7. «Фінансовий ринок та його роль в економіці» Лекція 1</p> <p>1.Сутність та функції фінансового ринку. 2.Поняття національного та міжнародних фінансових ринків. 3. Суб'єкти фінансового ринку, фінансові посередники 4.Економічні вигоди фінансового посередництва</p> <p>Лекція 2</p> <p>1. Інструменти фінансового ринку 2. Сегменти фінансового ринку, їх характеристика. 3. Інновації фінансового ринку</p>	<p>4 2</p> <p>2</p>	<p>Тема 7. «Фінансовий ринок та його роль в економіці» Семінарське заняття 1</p> <p>1. Сутність та функції фінансового ринку. 2. Поняття національного та міжнародних фінансових ринків. 3. Суб'єкти фінансового ринку, фінансові посередники 4. Економічні вигоди фінансового посередництва.</p> <p>Семінарське заняття 2</p> <p>1. Інструменти фінансового ринку 2. Сегменти фінансового ринку, їх характеристика. 3. Роль страхового ринку у забезпеченні фінансування основних ризиків фінансового ринку. 4. Інновації фінансового ринку</p>	<p>4 2</p> <p>2</p>	<p>Тема 7. «Фінансовий ринок та його роль в економіці»</p> <p>Підготувати реферати на теми:</p> <p>1. Економічна характеристика грошового ринку та ринку капіталів як основних структурних складових фінансового ринку. 2. Економічна характеристика ринку цінних паперів та його структура як складова ринку капіталів. 3. Роль страхового ринку у функціонуванні фінансового ринку. 4. Роль Національного банку України на ринку державних цінних паперів. 5. Проблеми та перспективи розвитку фінансового ринку України. 6. Вплив міжнародного фінансового ринку на національні фінансові ринки та національну економічну систему держави. 7. Міжнародні валютно-фінансові і кредитні організації та особливості їх співпраці з Україною.</p>	<p>9</p>
<p>Тема 8. «Відсоткові ставки фінансового ринку» Лекція 3</p> <p>1. Теоретичні основи та види процента 2. Поведінка відсоткових ставок 3. Теорія ефективності фінансового ринку.</p>	<p>2</p>	<p>Тема 8. «Відсоткові ставки фінансового ринку» Семінарське заняття 3</p> <p>1. Теоретичні основи та види процента. Поняття реальної та номінальної процентних ставок. 2. Поведінка відсоткових ставок. 3. Ставки облікова ставка НБУ як орієнтир ціни на гроші в Україні. 4. Теорія ефективності фінансового ринку.</p>	<p>2</p>	<p>Тема 8. «Відсоткові ставки фінансового ринку»</p> <p>1. Особливості розвитку сутності процента у працях В. Петті, А. Тюрго, А. Сміта та інших. 2. Удосконалення теорії відсотка представниками неокласичного напрямку, - І. Фішером та Дж. Кейнсом. 3. Формування гіпотези ефективного ринку через призму концепцій «випадкових блукань» або «ходіння наосліп» Луї Башельє. 4. Структурні теорії, що досліджують коливання цін: теорія сезонних змін, теорія тимчасових циклів і теорія хвиль Елліота.</p>	<p>9</p>

Продовження таблиці 3

1	2	3	4	5	6
<p>Тема 9. «Вартість грошей та вартість цінних паперів» Лекція 4</p> <p>1. Вартість грошей у часі. Дисконтування грошових потоків. 2. Оцінка вартості боргових цінних паперів. 3. Оцінка вартості пайових цінних паперів.</p>	2	<p>Тема 9. «Вартість грошей та вартість цінних паперів» Семінарське заняття 4</p> <p>1. Вартість грошей у часі. Основи теорії часової вартості грошей. 2. Дисконтування грошових потоків. 3. Оцінка вартості боргових цінних паперів. 4. Оцінка вартості пайових цінних паперів.</p>	2	<p>Тема 9. «Вартість грошей та вартість цінних паперів» Підготувати реферати на теми:</p> <p>1. Основи теорії часової вартості грошей Ірвінга Фішера. 2. Поняття ефективної процентної ставки EAR (Effective Annual Rate). 3. Особливості оцінювання анuitетів та сфери їх застосування. 4. Концепція дюрації (Duration) як показник чутливості ціни облигації до змін ринкових процентних ставок, введена Ф. Макоулі. 5. Досвід міжнародних корпорацій щодо оцінювання їх звичайних акцій.</p>	9
Модуль 4. «Теоретичні основи організації фінансів суб'єктів господарювання та домогосподарств»					
<p>Тема 10. «Фінансові основи діяльності суб'єктів господарювання» Лекція 5</p> <p>1. Сутність фінансів суб'єктів господарювання та їх роль в економіці 2. Види суб'єктів господарювання, особливості організації їх фінансів 3. Основна мета та складові діяльності суб'єктів підприємництва 4. Фінансові ресурси суб'єктів підприємництва</p>	2	<p>Тема 10. «Фінансові основи діяльності суб'єктів господарювання» Семінарське заняття 5</p> <p>1. Сутність фінансів суб'єктів господарювання та їх роль в економіці. 2. Функції фінансів підприємств та принципи їх організації. 3. Види суб'єктів господарювання та особливості організації їх фінансів.</p> <p>Семінарське заняття 6</p> <p>1. Основна мета та складові діяльності суб'єктів підприємництва. 2. Формування доходів, витрат та фінансових результатів суб'єкта підприємництва. 3. Фінансові ресурси підприємств, особливості їх формування в умовах ринку.</p>	4 2	<p>Тема 10. «Фінансові основи діяльності суб'єктів господарювання» Підготувати реферати на теми:</p> <p>1. Організаційно-правові форми суб'єктів господарювання. 2. Особливості організації фінансових відносин залежно від галузевих особливостей, галузей економіки, сфер бізнесу. 3. Особливості формування місії підприємства та встановлення його основних загальних цілей. 4. Економічні методи й способи формування фінансових ресурсів. 5. Особливості відображення фінансових ресурсів у відповідних розділах пасиву балансу підприємства. 6. Еволюційні етапи становлення та розвитку теорії фінансового менеджменту. 7. Складові фінансової роботи на підприємстві.</p>	9

Продовження таблиці 3

1	2	3	4	5	6
<p>Тема 11. «Особливості фінансової діяльності суб'єктів підприємництва» Лекція 6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Напрями використання капіталу суб'єктів підприємництва 2. Формування і використання прибутку підприємства. 3. Дивіденди і дивідендна політика 4. Грошові потоки суб'єкта підприємництва. 	2	<p>Тема 11. «Особливості фінансової діяльності суб'єктів підприємництва» Семінарське заняття 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Напрями використання капіталу суб'єктів підприємництва 2. Виробничі та невиробничі основні засоби. 3. Оборотні кошти підприємства: обігові виробничі фонди та фонди обігу. 4. Показники ефективності використання основних та оборотних коштів підприємства. <p>Семінарське заняття 8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування і використання прибутку підприємства. 2. Дивіденди і дивідендна політика. 3. Грошові потоки суб'єкта підприємництва: особливості їх класифікації та відображення у балансі. 	4 2 2	<p>Тема 11. «Особливості фінансової діяльності суб'єктів підприємництва» Підготувати реферати на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Майно підприємства як матеріальна база його функціонування. 2. Поняття валового, маржинального та операційного прибутку, які впливають на результати діяльності підприємства. 3. Чистий прибуток та особливості його розподілу і використання. 4. Теоретичні дослідження формування оптимальної дивідендної політики в країнах з розвинутою ринковою. 5. Типи дивідендної політики та фактори, що її визначають. 6. Механізм розподілу прибутку відповідно до обраного типу дивідендної політики та форми виплати дивідендів. 7. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання. 8. Удосконалення процесів фінансового планування суб'єктів господарювання 	9
<p>Тема 12. «Фінансові рішення домогосподарств» Лекція 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце фінансів домогосподарств у фінансовій системі держави 2. Бюджет домогосподарства, його види та структура. 3. Порядок формування та використання доходів домогосподарства. Фактори, що їх визначають. 	4 2	<p>Тема 12. «Фінансові рішення домогосподарств» Семінарське заняття 9</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце фінансів домогосподарств у фінансовій системі держави 2. Бюджет домогосподарства, його види та структура. 3. Порядок формування та використання доходів домогосподарства. Фактори, що їх визначають. 	4 2	<p>Тема 12. «Фінансові рішення домогосподарств» Підготувати реферати на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зв'язок фінансів домогосподарств з іншими складовими фінансової системи. 2. Джерела формування доходів домогосподарств в Україні та фактори, що на них впливають. 3. Порядок використання доходів домогосподарства і чинники, що на нього впливають. 4. Складові та індикатори фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств в. 	9

Продовження таблиці 3					
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Лекція 8	2	Семінарське заняття 10	2	сучасних умовах. 5. Вплив фінансової грамотності населення на фінансову поведінку домогосподарств. 6. Необхідність фінансового планування та його етапи. 7. Мотиви утворення заощаджень населення, їх класифікація за працями Дж. Кейнса. 8. Фінансовий портфель громадянина, його склад: споживчий портфель, накопичувальний та інвестиційний. 9. Фактори, що сприяють перетворенню заощаджень на інвестиції.	
<i>Разом за частиною II у 2 семестрі</i>	16		20		54
Всього	32		40		108

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Система оцінювання знань студентів має за мету оцінювання рівня сформованості тих чи інших компетентностей та досягнення програмних результатів навчання за навчальною дисципліною «Основи фінансів».

Компетентність як інтегрований результат індивідуальної навчальної діяльності студентів, формується на основі оволодіння ними змістовими (знання), процесуальними (уміння) і мотиваційними компонентами, його рівень виявляється в процесі оцінювання. Визначення рівня сформованості дисциплінарних компетентностей (результатів навчання) з навчальної дисципліни «Основи фінансів» здійснюється за: темами робочої програми навчальної дисципліни; семінарськими заняттями (перевірка та захист рефератів, індивідуальних та практичних завдань у дистанційному курсі, тестування, опитування у формі дискусії тощо).

Об'єктами оцінювання знань студентів є: робота студентів на лекціях, семінарських заняттях, якість та своєчасність виконання індивідуальних і домашніх завдань, поточних модульних робіт. Контрольні заходи здійснюються науково-педагогічними працівниками і включають поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється при проведенні лекцій, семінарських занять, перевірки виконання індивідуальних і домашніх завдань та має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу навчальної дисципліни «Основи фінансів» та оцінювання набутих компетентностей.

Під час проведення *лекцій* застосовуються такі методи контролю, як усне опитування студентів з питань, визначених планом лекцій та пов'язаних з матеріалом попередніх лекцій, дискусійне обговорення проблемних питань з теми лекції та перевірка конспектів лекцій.

При проведенні *семінарських занять* - контроль здійснюється при презентації результатів виконаних завдань та досліджень у формі рефератів, розв'язуванні окремими студентами біля дошки та «малими групами» проблемних ситуацій, усне і письмове опитування, тестування та розв'язання проблемних завдань за темою.

Поточний контроль виконання студентами *індивідуальних практичних домашніх завдань* здійснюється за допомогою перевірки науково-педагогічним працівником результатів виконання таких завдань у дистанційному курсі навчальної дисципліни, тестування, а також перевірка та захист індивідуальних домашніх завдань та конспектів.

Поточний контроль, який застосовується під час проведення *4 поточних модульних робіт*, здійснюється шляхом перевірки виконання відповідних тестів в письмовій формі та ситуаційних завдань в письмовій формі, у т.ч. за допомогою відповідного програмного забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу.

Враховуючи, що навчальна дисципліна «Основи фінансів» викладається у 2-х семестрах та, відповідно, розділена на дві частини, підсумкова оцінка при підсумковій формі контролю здійснюються:

- у формі заліку (ПМК) за результатами вивчення I частини навчальної дисципліни у 1 семестрі та дорівнює сумі всіх балів, які студент отримує за

поточну успішність та виконання перших 2 поточних модульних робіт. Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів та розподіляється відповідно до таблиці 5, а підсумкові результати оцінюються за шкалою, показаною у таблиці 7.

Таблиця 5 - Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Основи фінансів», частина I у 1 семестрі

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): Відвідування занять (0,3x3=1 бал); виконання практичних завдань (4 x 3 = 12 балів); тестування (4 x 3 = 12 балів); поточна модульна робота (25 балів)	50
Модуль 2 (теми 4-6): Відвідування занять (0,3x3=1 бал); виконання практичних завдань (4 x 3 = 12 балів); тестування (4 x 3 = 12 балів); поточна модульна робота (25 балів)	50
Разом	100

- у формі екзамену за результатами вивчення навчальної дисципліни у 2 семестрі та дорівнює сумі всіх балів, які студент отримує за поточну успішність, виконання поточних модульних робіт та виконання екзаменаційного завдання. Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів та розподіляється відповідно до таблиці 6, а підсумкові результати оцінюються за шкалою, показаною у таблиці 7.

Таблиця 6 - Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Основи фінансів», частина II у 2 семестрі

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 3 (теми 7-9): Відвідування занять (0,3x3=1 бал); виконання практичних завдань (3 x 3 = 9 балів); тестування (3 x 3 = 9 балів); поточна модульна робота (11 балів)	30
Модуль 4 (теми 10-12): Відвідування занять (0,3x3=1 бал); виконання практичних завдань (3 x 3 = 9 балів); тестування (3 x 3 = 9 балів); поточна модульна робота (11 балів)	30
Усього поточне оцінювання	60
Екзамен	40
Разом	100

Таблиця 7 - Критерії підсумкового контролю результатів навчання студента шляхом складання іспиту з дисципліни «Основи фінансів»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

З метою мотивації студентів до активного та якісного виконання усіх видів навчальної роботи протягом семестру до загальної підсумкової оцінки можуть бути додані бали у розмірі до **10% від загальної підсумкової оцінки, коефіцієнт мотивації (0,1), табл.8**. Мотивація студентів застосовується за умови виконання ними всіх видів навчальної роботи, які передбачені робочим навчальним планом підготовки студентів і робочою програмою з навчальної дисципліни незалежно від результатів виконання.

Застосування та конкретне значення коефіцієнту мотивації пізнавальної діяльності студентів визначається науково-педагогічним працівником кафедри враховуючи активність студента при вивченні навчальної дисципліни (відвідування навчальних занять, виконання видів навчальної діяльності, виконання поточних модульних робіт, участь у науково-дослідній роботі тощо).

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 8. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Основи фінансів»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь в предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10
	2. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	10
2. Науково-дослідна	1. Участь в наукових гуртках	10
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

Примітка. У таблиці прописуються ті види роботи, які застосовуються в освітньому процесі.

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів.

Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні:

1. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР зі змінами та доповненнями: станом на 01.01.2020. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. – Назва з екрана.

2. Бюджетний Кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI зі змінами та доповненнями: станом на 29.09.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>. – Назва з екрана.

3. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV зі змінами та доповненнями: станом на 15.07.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>. – Назва з екрана.

4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями: станом на 01.08.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. – Назва з екрана.

5. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII зі змінами та доповненнями: станом на 01.07.2009р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>. – Назва з екрана.

6. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс]: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV зі змінами та доповненнями: станом на 14.08.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>. – Назва з екрана.

7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття [Електронний ресурс]: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III зі змінами та доповненнями: станом на 14.08.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>. – Назва з екрана.

8. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування [Електронний ресурс]: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV зі змінами та доповненнями: станом на 14.08.2021. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>. – Назва з екрана.

9. Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР зі змінами та доповненнями: станом на 29.08.2021. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>. – Назва з екрана.

10. Про страхування [Електронний ресурс]: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР зі змінами та доповненнями: станом на 01.08.2021. / Законодавство

України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>. – Назва з екрана.

11. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III зі змінами та доповненнями: станом на 01.08.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>. – Назва з екрана.

12. Про Державний бюджет України на (поточний) рік: Закон України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/>. – Назва з екрану.

13. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки [Електронний ресурс]: Закон України від 23.02.2006р. № 3480-IV зі змінами та доповненнями: станом на 05.08.2021р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>. – Назва з екрана.

14. Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIU зі змінами та доповненнями: станом на 05.08.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14>. – Назва з екрана.

15. Про національну безпеку України [Електронний ресурс]: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII зі змінами та доповненнями: станом на 01.08.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>. – Назва з екрана.

16. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства [Електронний ресурс]: затв. наказом Мінекономіки України від 19 січ. 2006 р. №14 зі змінами та доповненнями у редакції від 26.10.2010, підстава - v1361665-10 / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06#Text>. – Назва з екрану.

17. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс]: затв. наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277 / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>. – Назва з екрану.

18. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]: Закон України від 12.09.2019р. №79-IX зі змінами та доповненнями: станом на 28.04.2020р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>. – Назва з екрана.

19. Про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02.01.2019 № 1 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 01.07.2021, підстава - v0016500-20. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19>. – Назва з екрана..

20. Гасій О.В. Основи фінансів, частини I та II: дистанційний курс [Електронний ресурс] /О.В. Гасій. – Полтава: ПУЕТ, 2020. – Режим доступу: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2584>.

21. Фінанси: підручн. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. – К.: Алерта, 2017. – 406 с.

22. Фінанси: навч. посібник в 2-х частинах / [Баранова В. Г., Хомутенко В. П. та ін.] за заг. ред. Баранової В. Г. Одеса: Атлант, 2015. – ч.1. - 344с.

23. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах/ [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. – Одеса: Атлант, 2015. ч.2. – 309 с.

24. Фінанси: навч. посібник / І.С. Волохова, Н.А. Ширкіна, О.Г. Волкова. - Харків: ТОВ «Пром-Арт, 2018. — 263 с.

Додаткові:

25. Борисова І. С., Краснікова О.М. Фінанси: Навчально-методичний посібник / І.С. Борисова, О.М. Краснікова. - Полтава: Полтавська державна аграрна академія, 2020. - 254 с.

26. Варналий З. С. Бюджетний процес в Україні : стан та проблеми інституційного забезпечення: [монографія] / З. С. Варналій, Т. В. Бугай, С. В. Онищенко. – Полтава : ПолтНТУ, 2014. – 271 с.

27. Воробйов Ю.М., Ворошило В.В. Фінанси домашніх господарств у фінансовій системі держави: монографія./ Ю.М. Воробйов, В.В. Ворошило. - Сімферополь: ВД «Аріал», 2013. - 232 с.

28. Грушко В. І. Національні фінанси: підручник / В. І. Грушко, О. С. Наконечна, О. Г. Чумаченко. - Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. - 660 с.

29. Замкова Н. Л., Гнидюк І.В., Романовська Ю.А. Державні фінанси: навч. посібник. Вінниця: Вид.-ред. від. ВТЕІ КНТЕУ, 2015. 463 с.

30. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с. Фінанси: підручник / за ред. С. І. Юрія, В.М. Федосова. 2-е вид., перероб. і доп. - Київ: Знання, 2012. - 687 с.

31. **Прасолова С. П.** Інститути міжнародного страхового ринку: навчальний посібник+навчальний тренінг / С. П. Прасолова, В.В. Карцева. – Київ:, «SBA-Print», 2020. – 568 с.

32. **Прасолова С.П.** Вплив процентної політики Національного банку на стан грошово-кредитної безпеки України та її економічне зростання / С.П. Прасолова // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». – 2018. - №1(86). – С. 115 – 122.

33. Фінанси інституційних секторів економіки України : монографія I [Т. І. Єфименко та ін.]; за ред. Т. І. Єфименко, М. М. Єрмошенка. Київ : ДННУ «Анад. Фінанс. Упр.», 2014. 582 с.

34. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / Т. С. Смовженко, А. Я. Кузнецова, О. Д. Вовчак та інші – К., ДВНЗ «Університет банківської справи» 2019. – 272 с.

35. Фінансовий ринок: Навч. посібник за заг. ред. Арутюнян С.С. / С.В. Арутюнян, Л.В. Добриніна та інші. – К.: Гуляєва В.М., 2018. – 484с.

36. Фінансова система та її роль у забезпеченні розвитку економіки України : монографія / [В.В. Карцева, О.В. Тимошенко, **С.П. Прасолова** та інші] ; за заг. ред. В. В. Карцевої. – Полтава : ПУЕТ, 2019. – 254 с.

37. Юхименко П. І., Федосов В. М., Лазебник Л. Л. та ін. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 576 с.

38. Офіційні статистичні матеріали Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/>.- Назва з екрана.

Розділ 7. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу

Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки вивчення навчальної дисципліни «Основи фінансів» передбачає:

1) виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint), MS FrontPage, VBA, що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.

2) здійснення тестового контролю знань студентів за допомогою програмного засобу «OpenTest 2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань.